

Súd: Okresný súd Brezno
Spisová značka: 8P/75/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6322201510
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Lámerová
ECLI: ECLI:SK:OSBR:2022:6322201510.1

Uznesenie

Okresný súd Brezno, v právnej veci starostlivosti o maloletú P. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, dcéru L. P. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. U., W. XX/X, t.č. A. D., na bližšie neuvedenej adrese a L. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. U., W. XXX/XXX, t.č. vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, Dukelská štvrť 941/10, o návrhu matky na udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej z „U.“ na „J.“, takto

rozhodol:

I. Súd v y h l a s u j e , že nemá právomoc konať v právnej veci starostlivosti o maloletú P. U., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu matky na udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej z „U.“ na „J.“ a konanie z a s t a v u j e .

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 25.07.2022, sa matka maloletej P. U., nar. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletá“) domáha udelenia súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti na zmenu priezviska maloletej z „U.“ na „J.“. Svoju návrh odôvodnila tým, že otec maloletej o maloletú neprejavuje už 11 rokov záujem, nezaujíma sa o jej študijné výsledky, nenavštevujú sa, nemajú spolu vybudovaný žiadny citový vzťah. Ďalej uviedla, že otec si svoju vyživovaciu povinnosť neplní pravidelne; momentálne sa nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom. Maloletá sa za svojho otca hanbí a z tohto dôvodu si chce zmeniť priezvisko z „U.“ na „J.“, ktoré si sama vybrala, pretože je rodným priezviskom matky maloletej.

2. Matka maloletej podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 03.08.2022 oznámila súdu, že do A. sa s maloletou presťahovali v auguste XXXX, kde bývajú v prenajatom byte spolu s manželom matky maloletej. V školskom roku 2021/2022 maloletá navštevovala základnú školu (druhý stupeň) L. G. von Z. v Q. a v školskom roku 2022/2023 bude navštevovať P. J. P. N. v Q.. Maloletá je v pediatrickej starostlivosti u dr. K. A., F.. Uviedla, že napriek tomu, že maloletá chodíva každé prázdniny na Slovensko, nie je s otcem ani jeho rodinou v žiadnom kontakte.

3. Okresný súd Brezno sa zaoberal otázkou, či je v jeho právomoci konať a rozhodnúť o návrhu matky, ktorého predmetom je udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej.

4. Podľa § 112 ods. 1 CMP zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

5. Podľa § 9 CSP zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

6. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

7. Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

8. Podľa Článku 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

9. Podľa bodu 12 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie“), kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

10. Podľa Článku 1 ods. 1 písm. b) Nariadenia, toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

11. Podľa Článku 1 ods. 2 Nariadenia, záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä:

- a) opatrovníckeho práva a práva styku s dieťaťom;
- b) opatrovnictva, poručníctva alebo podobných inštitútov;
- c) určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú;
- d) umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa;
- e) opatrení na ochranu dieťaťa týkajúcich sa správy, udržiavania alebo nakladania s majetkom dieťaťa.

12. Podľa Článku 2 ods. 7 Nariadenia, pojem „rodičovské práva a povinnosti“ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom.

13. Podľa Článku 8 ods. 1 Nariadenia, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

14. Podľa Článku 8 ods. 2 Nariadenia, odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.

15. Podľa Článku 17 Nariadenia, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

16. Podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

17. Rodičia by sa mali pri výkone rodičovských práv a povinností v zásade dohodnúť, pričom sa rozlišuje medzi tzv. nepodstatnými vecami, o ktorých môže rozhodnúť každý rodič samostatne a medzi podstatnými vecami, o ktorých sú rodičia povinní dohodnúť sa spoločne. V zmysle citovaného ustanovenia (§ 35 Zákona o rodine) súd rozhoduje len o takých nezhodách rodičov, ktoré sa týkajú

podstatných vecí, súvisiacich s výkonom ich rodičovských práv a povinností. Uvedené ustanovenie Zákona o rodine vyjadruje explicitne formou demonštratívneho výpočtu skutočností, ku ktorým už v minulosti dospela právna teória i aplikačná prax. Za podstatnú vec možno považovať okrem demonštratívneho výpočtu skutočností aj zmenu priezviska maloletého dieťaťa. Na návrh niektorého z rodičov súd môže udeliť súhlas namiesto rodiča, ktorý sa nechcel dohodnúť, na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého dieťaťa.

18. Nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. Uvedené sa týka aj určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú. Pojem rodičovské práva a povinnosti označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Článok 8 Nariadenia ustanovuje základný princíp na určenie súdov členského štátu, ktoré majú právomoc konať vo veciach rodičovských práv a povinností, pričom Nariadenie určuje iba členský štát, ktorého súdy majú právomoc, ale neurčuje, ktorý súd v rámci tohto členského štátu je vecne a miestne príslušný; túto otázku ponecháva vnútroštátnym procesným normám. V zmysle Článku 8 Nariadenia je základným atribútom na určenie právomoci „obvyklý pobyt“ maloletého dieťaťa v čase začatia konania. Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa „obvyklý pobyt“ má vykladať v tom zmysle, že tento pobyt zodpovedá miestu, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia.

19. Jednou zo základných podmienok, za ktorých môže súd konať v danej veci je právomoc súdu. Splnenie tejto procesnej podmienky súd skúma v každom štádiu konania.

20. Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyššie citovaných právnych noriem. Konanie, predmetom ktorého je udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej sa začalo dorúčením návrhu na tunajší súd dňa 25.07.2022. Maloletá je narodená mimo manželstva. Z lustrácie v Registri obyvateľov SR (č.l. 3 spisu), vyplýva, že maloletá P. sa narodila dňa XX.XX.XXXX v Q., je štátnou občiankou P. D. a k trvalému pobytu je prihlásená na adrese: U. U., W. XX/X. Táto adresa je len evidenčného charakteru. Z obsahu spisu, najmä z návrhu matky maloletej (č.l. 1 spisu), ako aj z podania matky maloletej (č.l. 13 spisu) vyplýva, že maloletá spolu so svojou matkou býva dlhodobo v A. D., a to od augusta XXXX do súčasnosti. Maloletá v školskom roku 2021/2022 navštevovala Základnú školu (druhý stupeň) v A., pričom v A. navštevuje školu aj v školskom roku 2022/2023. Z uvedeného je zrejmé, že v obvode Okresného súdu Brezno v súčasnosti maloletá nemá svoj obvyklý pobyt a nemala tu svoj obvyklý pobyt (bydlisko) ani v čase začatia tohto konania (25.07.2022). Vzhľadom na časové obdobie, ktoré sa maloletá a matka maloletej zdržiavajú v cudzine, možno predpokladať, že došlo k ich začleneniu do sociálneho a rodinného prostredia v tejto krajine a k vytvoreniu silných väzieb na toto prostredie. Vychádzajúc z uvedeného má tunajší súd za to, že maloletá P. má svoj obvyklý pobyt v A. republike, a teda súdy P. republiky (t.j. ani Okresný súd Brezno) nemajú právomoc konať a rozhodnúť o predmetnom návrhu.

21. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že právomoc konať a rozhodnúť v právnej veci starostlivosti o maloletú P., predmetom ktorého konania je udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej, majú súdy v A. republike, kde má maloletá P. svoj obvyklý pobyt. Za obvyklý pobyt sa považuje miesto, na ktorom sa maloletá trvale zdržuje, kde navštevuje školské zariadenie. Maloletá P. teda nemá na území P. republiky obvyklý pobyt (bydlisko). Preto Okresný súd Brezno vyhlásil, že nemá právomoc vo veci samej konať a rozhodovať, a vzhľadom na to, že nedostatok právomoci je neodstrániteľným nedostatkom procesných podmienok konania, súd toto konanie o návrhu matky, ktorým sa domáha udelenie súhlasu za otca maloletej k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletej, vedené pod sp. zn. 8P/75/2022, zastavil.

22. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 a nasledujúcich CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je p r í p u s t n é odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v jednom vyhotovení, na Okresný súd Brezno.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené; alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a podľa § 62 ods. 1 CMP aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).